

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema 1. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Kako daleč narazen saditi ameriške cepljene trte.

Članek pod takim naslovom v zadnjih „Dol. Nov.“ potisnil mi je pero v roko. Ne dopade mi vže trditev, da naši kraji bi prištevati bili jednacemu vinorodnemu podnebjju sè Spodnjo Avstrijo, — ker je presplošnje. Kolika razlika, tako v oziru na pridelek, kakor na trtno rast, je kar samo v naši deželi! Poglejmo le vinograde in pridelek globoko doli ob hrvatski meji, in pa n. pr. one kje gori v litijem ali tudi v kočevskem okraji! Iz presplošne in netočne premise sledi potem istotako napačno sklepanje, da naj sadimo Dolenjci jednako Spodnje-avstrijskem trte samo po jeden meter narazen. Tukaj smo iz skušnje prepričani, da v pravilno nasajenih novih vinogradih odločiti trtisamo jeden štirijaški meter prostora, je za naše kraje gotovo premalo.

Bavim se z novim vinogradarstvom sedaj osmo leto, in tako imam 1—8 letnih cepljenih trt. Sadim namreč samo cepljene, na malem, gosto

zasajenem prostoru vzgojene trte. Jeden meter zadostuje trti samo prvo in drugo leto, ko je še šibkeja ter obrezana na kratke reznike. V tretjem letu pride na ta način zasajeni vinograd do popolne roditve. Pri rezatvi je treba torej puščati daljši reznike, ščape in napence ali šparone. Toda če je trsje zasajeno samo po meter narazen, zarastlo bode bujno mladje toliko ves prostor, da ne bode videti tal, in ne bo mogoče prestopiti z jedne vrste v drugo. Umevno je, da v tej gošči mnogo grozdja kar iztehine, in ostalo noče zoreti, ter daje le slabo kapljo. Še večje zlo pa je metersko sajenje pri doraslih močnih 5—8 letnih trtah, z 2—3 šparoni, 2—4 rezniki in več ščapi. Tu si želi vinorejec najmanj 2 štirijaška metra za vsako trto.

Vendar pa sploh ni priporočati tako redko sajenje. V prav dobri, močni ilovnati ali laporasti, dobro zagnojeni zemlji naj se sadi po 1 m 50 cm narazen vrste in trte med seboj. V srednje dobri zemlji pa zadostuje vsaki trti 1 m 25 cm, in naj se sadi vrhu tega še dijagonalno ali navskriž, kakor kaže na drugi strani zaznamoyani načrt.

Vrsti A in B sta po 1 m 25 cm narazen. Trte a in b so oddaljene med seboj še bolj, ker

PODLISTEK.

Kako se moliti uči.

V mestecu K. je pripovedoval apotekar, ko se je govorilo o molitvi, to-le dogodbico:

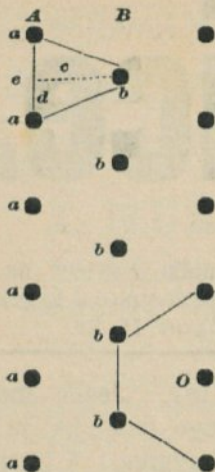
Moja mati je želela, da bi bil duhoven, ali imel sem poglavitno napako, da nisem rad molil. Učil sem se lahko in dobro, dovršil izvrstno svoje nauke ter vstopil v lekarno najboljšega prijatelja mojega očeta. Bil sem v tej hiši kakor doma in le prehitro so minula štiri leta, da sem postal lekarnar. Moj predstojnik mi je preskrbel službo v apoteki glavnega mesta, kjer sem ostal dve leti ter si prihranil lepo svotico. Neki dan sem dobil od svojega očeta pismo, da mi moje rojstno mesto izroči svojo novo lekarno, za katero sem prosil.

Lahko si mislite, kako prijetno me je ta vest presenečila, kako sem si ves dan zidal palače

moje bodoče sreče in tudi še zvečer, ko sem imel ravno nočno službo.

Bila je viharina noč. Veter je siloma metal debele deževne kaplje v okna, pa tudi v mojo glavi je rojilo tisoč in tisoč misli, ko sem se s težavo branil spanja. Ravno najst je bila ura v zvoniku, ko me pretresne zvonec v mojem polspanju. Prišel je star gospod, podal mi recept ter me uljudno prosil, naj mu oprostim, da me tako pozno nadleguje. Ravno sem mislil zapreti, ko prihiti neka deklica, kakor je bilo videti, z dežele z zdravnikovim naročilom, da mora zdravilo vzeti ravno v naši lekarni.

Povedala mi je, da je njena omožena sestra nevarno bolna. Med tem ste prišle še dve drugi osebi. Da bi hitreje dovršil, sem zoper postavo pustil vse posodice na pudeljnu. Zaprši vrata, sem začel pospravljati. Pa kako sem se prestrašil, ko sem zapazil, da sem dal napačno steklenico.

je veže hipotenuza ne-jednakokolenčnega tri-kota abe , obstoječega in iz črte c 1 m 25 cm dolge, in iz črte d polovico krajše, t. j. 62 $\frac{1}{2}$ cm. Daljina od a do b znaša toraj blizo 1 m 29 cm.

Po takem sajenji se doseže to, da trta trti ne dela sence, da je solnce od vsih strani vse boljše obseva, in da se dajo tudi šparoni vse lepše razpeljati. Ves nasad po vinogradu pa dela kakor neka ozvezdja (podoba O).

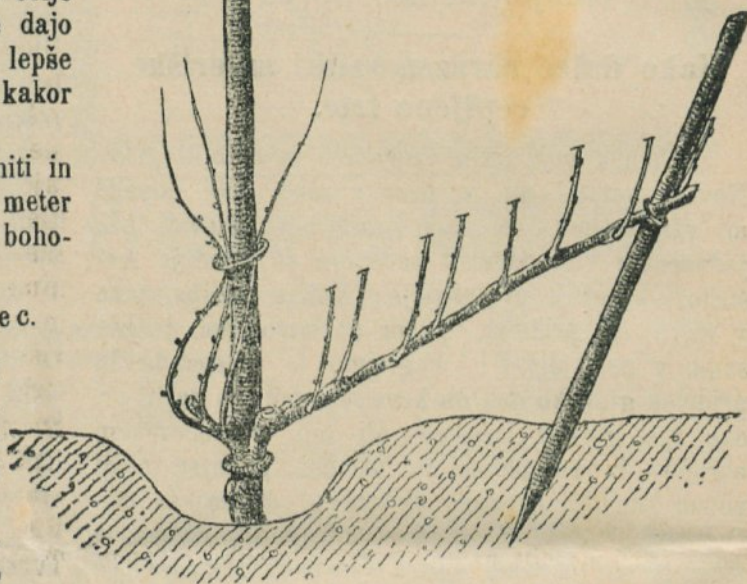
Nasproti pa v pusti, apnenčasti, kameniti in publičasti zemlji zamoreš slobodno saditi na meter daljine, ker tukaj to trsje ne bode posebno bohotalo, — pa niti ne rodilo.

Velika dolina.

F. Brulec.

(Opomba uredništva.) Ponatisnili smo ta članek, mislé si: več glav več vé. Strinjati pa se z vsebino tega članka po vsem nikakor ne moremo. Naša misel je namreč ta-le: Kdor priporoča pravilno saditev ameriških cepljenih trt, ta mora priporočati dosledno pač tudi pravilno vzgojo in vsakoletno obrezovanje trte. Ali cepljeni trti puščati 2 do 3 šparone, 2 do 4 reznike in še več ščapov, kakor se v tem članku priporoča, tega ne more niti jeden strokovnjak priporočati. Kaj takega mogoče je pač na posameznih trtah v špalirjih (brajda), nigdar pa ne v redno zasajenem vinogradu. To bi bilo pač „roparsko“ ravnanje v pravem pomenu besede. Vsaki trti, kadar pride

v polno rodovitost, puščati le jeden reznik (palec) treh očes, da se pridobi les za prihodnje leto, in le jeden šparon (napnenec) 8 do 9 očes, da se pridobi grozdja v tekočem letu, to mora pač vsakemu presodnemu vinorejcu, kateri noče svojih trt v malih letih ugonobiti — razun da jim vsako drugo leto prav močno gnoji — pač čez in čez zadostovati. In še tako obrezovano trto kaže vsako leto pravilno omandati,

kakor to pridjana podoba kaže.

Pri tem delu, mandanju, se puste iz palca rasteči pognanki na miru kvišku rasti, oni na napnencu se pa nad četrtem listom, kateri raste nad najvišim zarodom, odščenejo.

Deklica je bila vže četrť ure daleč; jasno pa mi je bilo, če spi je žena le tretjino tekočine, je izgubljena. Kaj naj storim? Hitim za deklico? — nisem vedel kamo je šla. Naj sem še tako ogledoval steklenico, ostala je britka resnica, da sem jej dal napačno tekočino. Grozno je bilo! Ako se reč izvé, pridem za nekaj let v ječo, in z Bogom lekarna! Ako pa se ne izvé, ostanem vendar celo življenje — morivec.

Obupati mi je bilo. Hotel sem vže konec storiti temu groznemu stanu; strupov sem imel dosti — enkrat dobro potegnem pa je. Vže sem stegnil roko — ali tu mi stopi živo pred oči podoba mojega očeta, ki mi preti, moje matere, ki me prosi s solznimi očmi. Mislil sem na pismo — hotel sem vën — pokleknil sem, hotel moliti — nisem mogel. Naj me li ravno danes usliši Bog, ko komaj še verujem va-nj?

Pa molil sem vendar-le. Kaj? kako? tega

ne vem. Zakril sem si oči z obema rokama, komolce pa naslonil na stol ter sanjal ali budeč ali sem zaspal, tega ne vem; ali to pa vem, še danes mi je podoba pred očmi: videl sem zdravnika pri umirajoči ženi, ki je držal preiskovaje steklenico z zdravili proti oknu.

Tu je zapel zvonec. Skočil sem kviško ter siloma odprl vrata. Je-li mogoče bilo? Pred mano je stala, ne, klečala deklica z dežele. Prosila me je s povzdignjenimi rokama, naj se usmilim uboge sestre. „Pala sem,“ je djala „ter steklenico razbila. Denarja danes nimam pri sebi ali jutri pridem gotovo ter poplačam, samo pomagajte moji sestri!“

Uslišal sem njeno prošnjo, pa uslišal bi jo bil tudi, ako bi me ne bila klečé prosila. Od te noči dalje sem znal moliti in znam še sedaj.

Čez pol leta pa sem pripeljal deklico z dežele v svojo novo zgrajeno hišo kot gospo apotekarico v K.

„A. F.“

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Državni zbor je zaključen. Dne 2. t. m. ga je ministerski predsednik Badeni zaključil. Nad tristotisoč goldinarjev je stal v kratkem času zadnjega zasedanja. In kaj je storil? Nič, prav nič. Nemški kričači so se tako surovo vedli, da takih prizorov še ni bilo v avstrijski zbornici. Z divjim vpitjem in razbijanjem s stoli in z raynili so onemogočili vsako resno delovanje. Ker komedije le ni bilo konec, zaključil je ministerski predsednik državni zbor in poslal poslance domov, do jeseni, kakor se govori, ker jeseni bo treba voliti delegacije, in takrat morajo poslanci biti že skupaj. Kaj bo sedaj? Novih volitev menda ne bo; sicer je pa rayno tako, kakor če bi bil državni zbor razpuščen. Poslanci nimajo nobenih predpravie pred drugimi državljani. Lahko jih sodnija kaznuje in zapre, če se kaj pregreše, kar se sicer ne sme zgoditi brez zborničnega privoljenja. Vsi nasveti, vsi predlogi zadnjega zasedanja ne veljajo nič. Vse bo treba ponoviti, ko se zbor zopet snide. Pa, ali bodo do takrat, do jeseni, Nemci kaj bolj mirni? Težko. Te počitnice bodo gotovo porabili za to, da bodo šli po posameznih nemških okrajih in hujskali ljudstvo. To je dobro, da jim je cesar odvzel nekaj veselja za tako hujskanje. Pri cesarju sta bila namreč podpredsednika državne zbornice Abrahamovič in Kramar — predsednik Kathrein je bolan — pa jima je rekel, da obžaluje, da zbornica ni pričela resnega dela na gospodarskem polju. Pri cesarju so bili tudi načelniki desnice. In tudi njim se je izrazil, da globoko obžaluje dogodke v zbornici. Nasproti baronu Dipauliju, načelniku katoliške ljudske (nemške) stranke, je dejal pomenljive besede: „Ko bi bil jaz tega mnenja, da morejo jezikovne naredbe le količkaj škodovati nemškemu narodu, bi jih ne bil nikoli izdal. Toda jaz vem, da so le pretveza za druge namene. Zato me veseli, da so se saj zastopniki katoliških, popolno nemških alpskih dežel pridružili večini“. Te besede pričajo, da tudi na najvišjem mestu obsojajo počenjanje zagrizenih nemških liberalcev. Dobro je to. Sedaj saj ne bodo mogli ti zagrizeni nemški nacijonanci tako hujskati nemškega ljudstva zaradi izdanih jezikovnih naredb, saj je cesar sam odločno izjavil, da po njegovem mnenju ne morejo prav nič škodovati nemškemu narodu — Dejstvo pa, da so nemški poslanci katoliške ljudske stranke stali sedaj na strani Slovanov, nam kaže, kdo so naši pravi prijatelji. Ne liberalci, ki se sicer vedno bahajo s svojo svobodomiselnostjo, ampak dobri odločni katoličani. In drugo dejstvo, da so socialnodemokratični poslanci krepko pomagali nemškim liberalcem kričati in razbijati v državni zbornici in

ovirali resno delovanje v prid ljudstvu, to dejstvo naj odpre ljudstvu oči, kakšni prijatelji njegovi so ti novodobni „osrečevalci“.

Zagrebski nadškof je bil poklican k cesarju. Mažarski listi so precej razvpili, da zaradi zadnjih volitev na Hrvaškem, pri katerih so bili nekateri izgredi, češ, da so jih zakrivali duhovniki. Pa Mažarom ni bilo dano dolgo uživati veselje, ki so je imeli, češ, da bo nadškof moral marsikatero slišati od cesarja. Nadškof je bil pri cesarju prav prijazno sprejet in se je vesel vrnil domov.

Na **Ogrskem** bo letos velik katoliški shod.

Kaj je novega po širokem svetu?

Mirovna pogajanja mej Grki in Turki se vrše počasi. Grška vlada pošilja vedno nove spomenice evropskim velesilam in jih prosi, naj delajo na to, da se hitro umaknejo Turki iz Tesalije, ker počenjajo tam velike grozovitosti. Pa zastopniki velevlastij, ki se vdeležujejo pogajanj, nimajo od svojih držav nikakih splošnih pooblastil in morajo o vsaki točki pogajanja prositi svoje vlade poduka in navodila, kako naj ravnaajo. Za Grke se najbolj poteguje angleški poslanik. Pa bo menda brez vspeha. Skoraj gotovo bodo morali Grki plačati Turkom precej veliko odškodnino in zraven tega jim odstopiti malo svoje dežele. Vsaj Rusi so zato, da se meja ob Tesaliji uravna za Turke ugodno.

Na **Kreti** bo najbrže še kri tekla. Na več krajih otoka se zopet prikazujejo grški prostovoljci in vznemirjajo prebivalce. Admirali so sklenili, prodirati v sredino otoka.

Francozki predsednik Faure bo odpotoval dne 25. julija v Peterburg, kjer bo na Petrovem dvorcu gost ruskega cara. Minister zunanjih stvari, generala Le Monton in Hagron ter admiral Gervais ga bodo spremljevali.

Sveta stolica se je popolnoma sporazumela z rusko vlado glede sedem izpraznjenih škofij. V kratkem bodo papež imenovali nove škofo. Sedanjí car je dosti bolj popustljiv. Katoličani se radi bogoslužja nič več ne preganjajo kakor prej.

Piše se nam:

Iz Čateža ob Savi. 19. pret. meseca se nas je sešlo malo število povabljenih gostov na veselo ženitovanje našega prijatelja g. Križmana. S prijaznim petjem in živimi pogovori kratkočasili smo se še precej prijetno. Vso svatbo pa je radostno presenečil pohod naših obeh gg. duhovnov, ki sta blagovolila ostati med nami, seveda le nekaj časa. Čez vse pohvalno pa moram tukaj omeniti naše voglarje — čateške fante. Dasi jih je prišlo na večer pod okna in pred vrata precej veliko, pa so se vendar tako pametno in dostojno obnašali, da jih smem postaviti drugim dolenjskim fantom v izgled, gorenjskim pa v posnemo. Ko so dobili vsak nekaj kupic vina, odšli so brez

vsega vriskanja in nočnega vpitja vsak na svoj dom. Z veseljem se vedno spominjam tega ženitovanja in raznih gostov, vedno pa s žalostjo pogrešam gospoda kapelana, ki so nas tako lepo pozdravili v prijazni napitnici, pa so nas zapustili in šli pastirovat v daljne Toplice nad Novo mesto. Akoravno so se nam zadnji čas jako priljubili in jih silno pogrešamo, vendar prav iz srca kličemo: „Bog jih ohrani še mnogo let!“

Iz Čateža pri Vel. Loki. Binkoštno praznike sem porabil, da sem se pospel na čatežko in zaplažko višino. Ne bode tedaj napačno, ako od tukaj sporočim „Dol. Novicam.“

Stopimo najprej k cerkvi Matere božje na Zaplazu. Prelep razgled imaš od todi po velikem delu naše Dolenjske. Nehoté se oziraš po krasnih zelenih višinah in dolinah, kjer si v potu svojega obraza služi vsakdanjega kruha kmet trpin ter si misliš: tako lep kraj od daleč, ali koliko boleti, ako pogledaš od blizu v pehanje posameznih svojih rojakov. V cerkvi, na milostnem kraju nebeške Kraljice, pomoliš za sé in za rojake slovenske. Velika je, v treh oddelkih grajena, ali žal nedodelana in jako skažena. Treba bode, da vestna roka poseže vmes ter krepko predela, kar se bode sploh dalo predelati da se napravi dostojni hram božji. Precej pod cerkvijo zagledaš obširno trtnico kmetijske podružnice na Čatežu. Čuditi se je res, koliko se je tu zgodilo v kratkem času v povzdigo kmetijstva. Velike zasluge si tu pridobivata gospoda župnik Hofer in učitelj P. Pogačnik. Vspeh, da prelep vspeh se vidi povsod. Smelo rečem, da v tem oziru prekaša visoki Čatež marsikatero sosedno občino. Želim le, da bi bil svojim sosedom tudi v versko-narodnem oziru jednak ali vsaj podoben! Sicer pa, čast komur čast; nepobitno je, da si Čatežani prizadevajo za napredek v kmetijstvu. Kako pridno se sadi, obdeluje, škropi vinograd pa tudi drugi pridelki; kako se naročajo različni stroji, kako se uporablja vsak dober nauk. Le tako naprej! Časi se spreminjajo, najbolj pa so se spremenili za poljedelca. S sredstvi in delovanjem, ki je zadostovalo našim prednikom, dandanes nikakor ne gre več. O tem so prepričani že večinoma naši kmetje, siloma bodo prepričani v kratkem vsi. Treba je gledati, da si preskrbimo izdatnih pomočkov, da bode sploh še mogoče izhajati kmetu. Pa kedo nam naj pomaga? Čitanje dobrih časopisov, pred vsem pa kmetijska družba, kmetijske podružnice. In hyala Bogu, naše ljudstvo to uvideva, množi se število članov pa tudi število podružnic. Kmetovalci, pristopajte k kmetijski družbi, ne bode vam žal! Po več krajih dolenjskih sem se prepričal z lastnimi očmi, koliko korist donasajo naše podružnice svojim članom, prepričani pa ste o tem gotovo tudi tisti, kateri ste vže večletni člani.

Ti, slavna kmetijska družba, olajšaj kmetovalcem pristop z znižanjem letnine, ali pa vsaj z znižanjem donoskov, ki se morajo plačati prvo leto! Prvo leto 4 gld. plačati je vendar veliko, to marsikoga oplaš; navadna 2 forinteka bi še dajal. Odpravite vpisnino, ali vsaj ne silite nikogar, da bi moral sprejeti ono „sprejemnico,“ za katero se računa 2 gld. Tudi brez nje je kmet lahko dober član. Jaz donasam družbi svoje letne doneske nad 20 let, ali sprejemnica je zavita še v tistem papirju, v katerem sem jo dobil na pošti.

Iz Ribnice. — V ribniški dolini se večkrat kaj novega zgodi, tako n. pr. letos meseca februarja. — Stari lovec je nastavil lisici past sredi polja, hoteč jo vjeti. Dvonogata žival res pride na polje po repo in mirne, in počasi prilaze tudi do pasti. Ker ji

vada prav močno diši, počene ter seže s prednjo tacio po njej; — pa joj! past se sproži in lisico po taci lopne. — O, kako bi bil lovec vesel, da bi bil tako lisico vjel. Premalo zvita lisica naj si pa zapomni: „Pusti, kar ni tvoje, kajti kedor po drugim sega, lopne ga takoj!“ Ti pa, lovec, bodi pozdravljen, ker imaš tako dišečo vado.

Tako Bog dvonogate lisice na tem svetu kaznuje. Iz Radovice 9. junija. — Zanimalo Vas bode, če Vam par vrstic pišem o novih vinogradih. Zasadili smo že mnogo in zdaj pridno požlahtnujemo. Tudi onih parcel, ki že rode, je lepo število. Trta je nastavila bogat zarod; grozdje cvete pri lepem gorkem vremenu. Upanje je, da kolikor bo vina, bo tudi dobro. Pa jedna stvar nam gre navskriž. Grozdna plesnoba (oidium Tuckeri) se je letos prikazala v tolikem obilju kakor doslej še nobenkrat. Napadla je zlasti kraljevino in modro portugaljko in kedor ni pravočasno žveplal, bo glede na ti dve vrsti malo natrgal, dasi sta ravno ti dve trti posebno bogato z grozdem obloženi. Koder grozdje še ne cvete, naj žveplajo, če zapazijo, da se po grozdu razširjajo tanke nitke in je grozd tak, kakor bi bil potresen s pepelom. Prvo žveplanje se mora vršiti pred cvetjem, drugo, kadar so jagode debele kakor konopljeno zrno. Žveplanje je pa sigurno sredstvo proti plesnobi.

Domače vesti.

(Na dan sv. Petra in Pavla) bodo postavili v Dobrnič spomenik Friderik-u Baraga. Podobo slovečega misijonarja je napravil iz kararskega mramorja mojstersko naš rojak Alojzij Progar, podobar v Celovcu.

(Birmovanje v ljubljanski škofiji preloženo.) Prevzvišeni knezoškofo so zadnje dni oboleli, zato bodo opravili birmovanje samo na Igu in na Golovcu. Gledé na druge kraje pa, kjer je bilo birmovanje napovedano, se bode določilo pozneje. Nekateri kraji pa se bodo morali letos opustiti.

(Bankovcev po 1 gld.,) ki so preklicani, je še 716.417 mej ljudmi; pretečeni mesec so jih še 3376 pri državnih blagajnicah sprejeli.

(† Umrli) je po daljnem bolehanji dné 2. t. m. novomeški trgovec in posestnik g. Janez Nep. Surz, 53 let star. Rojen Kandijan, bil je po njegovi želji tudi na Šmihelsko pokopališče prenešen. Naj v miru počiva!

(Nevihta in toča.) 9. t. m. je bila nevihta s točo po občinskem okraju St. Rupert in sicer po vaseh: Okrog, Drenovc, Zaloka, Gorenje in Spodnje Mladotiče, Gabrijele, Mačkovec, Mali Cirknik, Hrastno, Zagrad, Dule in Globoko. Polje in vinograd so hudo poškodovani; škoda se ceni na 40.000 gld. Istega dne je bila toča tudi po občini St. Rupert, in Teržišču, deloma tudi po krajih Dvor in Boštanj. Močni nalivi so hudo poškodovali tudi deželno cesto mej Radno in Teržiščem.

(Nesreča.) Pri Klemenčiču na kapiteljski pristavi (marofu) je pretečeni pondeljek zjutraj kosil domači sorodnik Zrimšek iz Bučne vasi, že priletel mož. Ko je s konjem domu peljal, zvrnil se je voz tako nesrečno, da je mož pod krmo zakrit obležal, ter se tako zadušil.

(Pogozdovanje Krasa.) Letošnjo pomlad so na Krasu posadili nad 2.300.000 raznih gozdnih dreves, katere je oddala ljubljanska c. kr. gozdna drevesnica.

(Doktorjem prava) bil je 5. t. m. promoviran odvetniški koncipijent gosp. Josip Karlovšek, doma iz Šmarjete. Čestitamo.

(Cepilni tečaj) na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu se prične dné 18. t. m. ob 8. uri zjutraj.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu maju 1897 je 89 strank vložilo 16.309 gld. 69 kr., 72 strank vzdignilo 7.599 gld. 36 kr., toraj več vložilo 8.710 gld. 33 kr., 11 strankam se je posojil izplačalo 6550 gld., stanje vlog 379.089 gld. 51½ kr., denarni promet 47.671 gld., 76½ kr.

(Vabilo.) Vsi častiti udje dijaškega podpornega društva v Novem mestu se uljudno vabijo k občnemu zboru, ki se vrši v ponedeljek 21. jun. ob 6. uri zvečer v konferenčni sobi c. kr. gimnazije. Na dnevnem redu je: 1. letno poročilo o društvenem delovanju, 2. volitev dveh pregledovalcev računov, 3. volitev društvenega odbora. Novo mesto, dné 12. jun. 1897.

Dr. F. Detela, načelnik.

(V bolnišnico Usmilj. bratov v Kandiji pri Novem mestu) se je sprejelo meseca majnika 62 bolnikov, koncem aprila jih je ostalo 32, skupaj 94. Od teh se jih je ozdravilo 51, zboljšalo 10, neozdravljen bil je eden in umrli so 4, in sicer eden vsled zдробljene čepine, eden vsled naduhe, eden vsled gnjilobe vratnih vretenc in eden umirajoč pripeljan vsled zadržane kile. V oskrbovanji ostalo jih je 28, oskrbovalnih dnij se je nabralo tokom preteklega meseca 1002.

(V Črnomlju) se snuje obrtna zadruga za ves črnomljski okraj. Pravila od visoke deželne vlade so vže potrjena. Volitev predsednika in odbora bode 21. t. m. dopoldne. Popoldne bode skupni obed, pri katerem bode svirala mestna godba. Ker je zadruga koristna in važna za obrtni stan, je želeti, da bi prišli v odbor taki obrtniki, ki se zanimajo za stvar. Le potem bode zadruga dobro napredovala. Z združenimi močmi se kaj doseže proti požrešnemu kapitalizmu, ki nam v Avstriji preti s pogubo.

(Meščanska garda v Krškem) združena z gasilnim društvom, napravi 20. jun. na vrtu hotela Gregorič, koncert. Začetek ob 4. uri popoldne vstopnina 30 kr.

(Velikanski zakladi lepega premoga v domačih rokah.) G. Alfonzu Oblaku, trgovcu v Novem mestu, kateri je že več let po raznih krajih Dolenjske premog raziskoval, se je naposled po mnogem trudu posrečilo v sredini Dolenjske, v okolici fabrike pri St. Janžu poleg Mokronoga, kjer imajo lastniki fabrike tudi mnogo sveta zavarovanega, za sebe pridobiti še nezavarovane velikanske sklade najlepšega blestečega, trboveljskemu podobnega finega premoga, kompaktne orjaške sklade 7—20 metrov debelosti. Za izkoriščenje tega premoga je pred vsem neobhodno potrebna izpeljava železnične proge iz Trebnja preko Mokronoga do premogovih skladov, v prilični daljavi, kakor iz Trebnja do Novega mesta, ali pa še bližnja, od Sevnice do premogovih skladov. Perva proga bi se ne samo z izvažanjem premoga vzdrževala, temuč tudi dohodke dolenjskih železnic silno vzdignila. Ker za veliko pridobivanje premoga g. A. Oblak sam nima potrebnih denarnih sredstev, ima željo si pridobiti imovite zaveznike domačine ali pa ustanoviti v to syrho iz domačinov akcijsko društvo. Mi sami smo videli uzorce njegovega finega, kakor čevljarska smola se blestečega črnega premoga in mu želimo najboljši uspeh.

(Misijonar) Rev. gosp. Ferdinand Požek v Minesotti, rodом Metličan, prišel je na Kranjsko na obisk.

(Obegila) se je 59letna žena v brusniški občini, doma je iz St. Jernejske fare. Vzrok ni znan.

(V Ljubljani) se snuje gospodinjstva šola za deklice nižjih stanov. Poduk bode brezplačen. Jako potrebna in koristna je taka šola.

(Vožnja po Ljubljani s parobrodom) namerava ustanoviti mej Vrhniko in Ljubljano gosp. Karol Kotnik iz Vrhlike, ter je že za vladno privolitev prosil. Vozarili bi se ljudje, pa tudi blago.

(Ogenj.) V vasi Zapotok občine Sodražice, nastal je 5. junija velik ogenj. Zapalil je štiri in pol letni deček v podstrešju hranjene deščice. V malem času, kar je šla dekla v hlev živino krmit, umaknil se je deček njenemu nazorstvu, ter grozno nesrečo povzročil. Na mah je bila vsa streha v ognju. Razširil se je pa ogenj silno hitro po sosednih poslopjih, ter pokončal gospodarju Franc Lesarju hišo, pód, svinjak, kozolec in 6 glav govedi v približni skupni vrednosti 3000 gld. Dalje imajo škode po približni ceni gospodarji: Mihael Arko 2.300 gld., Jakob Arko 1.300 gld., Andrej Arko 1.500 gld., Jernej Arko 2.000 gld., Janez Čampa 1.200 gld. in Jože Kosma 1.500 gld. Večidel je tudi pogorel živež in hišna oprava. Zavarovani so bili le nekteri, in ti za male svote. Urno so prihitela gasilna društva iz Dol. Vasi, Ribnice, Sodražice in Zamosteca, ter storila, kolikor je bilo mogoče.

(Zadruga vseh obrtnikov sodnega okraja v Črnomlju.) Dné 6. junija popoldne se je sešel začasni zadrugi odbor, ki šteje 12 udov, v gorenjih prostorih Fran Jermanove gostilne. Sklenili so, da bo 21. junija dopoldne pri okrajnem glavarstvu volitev predsednika, predsednikovega namestnika in odbora. Ob eni uri popoldne bode skupni obed, med katerim bo svirala mestna godba. Ker je zadruga velikega pomena in koristi za ves sodni okraj, zato se uljudno vabijo vsi obrtniki tamošnjega okraja, da se v polnem številu vdeležijo volitve. Zadruga ima namen, gojiti čut obrtniške skupnosti in povzdigovati stanovsko čast ter varovati obrtnike pred slepilno konkurenco.

Podporno društvo za slov. visokošolce v Gradcu.

Skoro bo dve leti, odkar je po većinoma znanih nepremišljenih homatijah krenilo delovanje „Graške podpiralne zaloge“ na pot, kamor ji ni moglo slediti zaupanje slovenskega podpirajočega občinstva. Ker pa so usahnili viri, skrcile so se tudi poprej šoli izdatne in mnogoštevilne podpore na redke in neznatne zneske, in konec je ta, da strada mnogo slovenskih visokošolcev v Gradcu. To ni na škodo samo njim, temveč celemu narodu slovenskemu, kateri živo pogreša izučnega naraščaja o vseh slojevih javnega življenja. Pomislimo le na novi civilno-uradni red. Kje dobimo potrebno število uradnikov, ako si jih sami ne odgojimo? A kako pomoči? Prošajiti doneskov zavoženi „podpiralni zalogi“ bilo bi v sedanjih razmerah brezuspešno. Čakati utokov, s katerimi se nekaterniki bahali, da bodo sami obračunali z akademskim senatom? S tem bi se le podaljšala doba stradanja za sedanje uboge dijake v Gradcu. Edino sredstvo iz te zagate je visoka vlada, osnovati popolnem neodvisno „podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu“. Pravila temu društvu, sestavljena po uzorci jednacega Dunajskega društva, potrdila je visoka vlada. Društveno delovanje se začne s osnovnim občnim zborom dné 23. rožnika t. l. Osnovni odbor*) pa se obrača v imenu podpore vrednih in potrebnih slovenskih dijakov Graških do vsega slovenskega občinstva z najskrajnejšo prošnjo, naj blagovoli nakloniti obilnih doneskov novo ustanovljenemu društvu.

Osnovni odbor.

*) Za sedaj sprejemata dopise in pošiljatve vseučil. prof. dr. Greg. Krek ali pa dr. Benjamin Ipavec, Burgring št. 4.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem Mestu:

Neimenovana 4 gld.; g. kapl. Fr. Avsec 2 gld.; g. svétnik J. Kinsky 2 gld.; Dobrotniki iz Mesta in Kandije 33 gld. 55 kr. g. Ana Kušljan 6 gld.; g. župnik Fr. Jarc 2 gld.; g. Illovski 7½ mernikov krompirja; g. Arh fižola.

Izrekovaje najtoplejšo zahvalo, se drznem vnovič trkati na usmiljena srca. Ker je vže pred mesecem pošlo vse žito, so troški jako veliki za moko, ker mladi zobje hočejo kruha. Doslej so troški vže mnogo večji, nego se je nabralo v tem šolskem letu.

Dr. Jos. Marinko.

Loterijske številke.

Gradec 15. maja	13	12	79	58	42
Trst 22. „	22	41	14	1	66
Gradec 29. „	57	80	53	23	30
Trst 5. junija	16	9	77	57	82
Gradec 12. „	46	3	22	39	23

Zahvala.

Za zidanje nove bolnišnice „Usmiljenih bratov v Kandiji so se jako izkazali Topličani, Valtovaščani, Kandijani in Novomeščani. V Toplicah in Valtivasi so podarili mnogoteri posestniki brezplačno les za stavbo, ter razun tega pomagali še z vožnjo. Kandijani in Novomeščani pa so zastonj vozili isti les k bolnišnici v Kandijo.

S tem izrekam imenovanim najtoplejšo zahvalo, želeč, da jim stoterno poplača On, ki je govoril: „Kar ste storili komu izmed najmanjših, ste meni storili“.

V Kandiji, 12. junija 1897.

Kajetan Popotnik,
prijor.

Zahvala.

Za mnoge dokaze prijateljskega sočutja mej boleznijo in o smrti ter za obilo spremstvo k zadnjemu počitku mojega nepozabljenega soproga oziroma očeta g.

Jan. Nep. Surz-a,

trgovca in posest. v Novem mestu,

kateraga je Vsemogočni po dolgej bolezni, previdenega s svetimi zakramenti, dné 2. junija ob 7. uri zjutraj v 58. letu svoje starosti k sebi poklical, izrekam tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno gg. trgovcem, sl. „pevskemu društvu“ za ganljivo petje, oddelku požarne brambe, mestni godbi in sploh vsem blagim spremljevalcem predragega ranjkega, najiskrenejšo zahvalo.

NOVO MESTO, dné 10. junija 1897.

Apolonija Surz.

ZAHVALA.

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja o smrti naše nepozabne soproge, oziroma matere, gospe

Terezije Preglej,

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, sploh vsem, ki so se udeležili pogreba predrage ranjke, najtoplejšo zahvalo.

Metlika, dné 12. junija 1897.

(145)

Žalujoči ostali.

Razglas.

C. kr. okr. sodišče v Mokronogu daje na znanje, da se je na prošnjo Marije in Neže Pirner iz Dobrave po dr. Slancu v Rudolfovem dovolila relicitacija dné 23. decembra 1896 na prostovoljni dražbi prodanega posestva istih in Jožefa Pirnarja iz Rožišča vl. št. 16 kat. obč. Dobrava sodno cenjenega na 3162 gld pod prejšnjimi dražbenimi pogoji in s prejšnjim pristavkom, da se bode prodajalo brez fundus instructus-a in da ostane brez ozira na kupno ceno intabuliranim upnikom zastavna pravica pridržana, ter da se je za izvršitev te prodaje določil le eden narok

na 7. julija 1897

pri tem sodišči od 11—12 ure dopoldne, pri katerem naroku se bode to zemljišče za ceno 3162 gld. izklicalo in se bode le za ali nad to ceno največ ponujajočim oddalo. Cenilni zapisnik ter zemljeknjižni izleček kakor tudi licitacijski pogoji ležé pri tem sodišči v navadnih uradnih urah na vpogled.

C. kr. okr. sodišče v Mokronogu,

dné 1. julija 1897.

(142—1)

Prostovoljna prodaja

hiš. št. 35 in 164 v Žužemberku se zemljiščem ali brez tega, vršila se bode dné 4. julija 1897 popoldan na lici mesta. — Cene: 1400 gld., 300 gld., 350 gld., 100 gld., 200 gld. Plačilne pogoje pové lastnik Ivan Jerše v Žužemberku.

150 hektol. vina

dolenjskega (čvička), 20 hektolit. domače slivovke, 5 hektol. domačega tropinovca, kakor tudi natorni brinjevec se dobi v vsaki množini in po najnižji ceni pri Franc Paulin-u v Št. Rupertu (Dolenjsko).

Cepilni tečaj

na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu se prične dné 18. tega meseca ob 8. uri zjutraj.

Vodstvo šole na Grmu,

dné 13. junija 1897.

(148)

Deček, kateri ima veselje do pekovskega obrta in je 15—16 let star ter lepega vedenja, sprejme se takoj v poduk. — Kje pové vredništvo tega lista. (143)

Tirolska veletrgovina

prve vrste z vinom išče v tej stroki dobro izurjenega zastopnika pod dobrimi pogoji. Ponudbe pod znamko V. 2353 odpravlja Rudolf Mosse na Dunaju. (142—1)

Učenec, ki je 12—14 let star in ima veselje do pekarije, sprejme se v poduk v Franc Špringer-jevi pekariji v Trebnjem. (141—1)

Krepkega dečka, s primernimi šolskimi vednostmi 14 do 16 let starega, lepega vedenja, sprejemem takoj v svojo trgovino špecerijskega blaga. — Adolf Pauser, Novo mesto. (138—2)

Poštena pridna dekla,

ki tudi pri gospodarstvu razume, in je do 40 let stara, se takoj sprejme z mesečno plačo 5 gld. — Več se izvé pri Matiju Novak v Gradacu št 67. pri Črnomlju.

Zahvala in priporočilo.

Uljudno naznanjava, da sva svojo kavarno v Novem mestu prodala gosp. **Rudolfu Zimmer**, kteremu naj blagovoli slavno občinstvo isto zaupanje nakloniti, katerega sva tudi midva uživala.

Povodom preselitve v staro domačijo zahvaljujeva se toplo p. n. gospodom gostom; drugim našim prijateljem pa, od katerih nam ni bilo moč, osebno se posloviti, kličemo

„Z Bogom!“

Novo mesto, 10. junija 1897.

Ivan in Henrik Schmidt.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem od gospoda **Schmidt-a** kavarno v Novem mestu kupil, in da bodem to obrt brez premembe nadaljeval.

Prosim, naj mi slavno občinstvo blagovoli isto zaupanje nakloniti, katero sta moja gosp. prednika vživala. Večletne skušnje in povoljno znanje te obrti mi omogoči, vsem novodobnim zahtevam ustreči. Za obilni obisk se uljudno priporoča

Novo mesto, 10. junija 1897.

Rudolf Zimmer.

Proda se pod zelo ugodnimi pogoji

posestvo

v **Gabrijelah pri Mokronogu**,

ležeč tik okrajne ceste, koja pelja iz Škocjana, Šmarjete, Mokronoga, Mirne in Št. Ruprta — na St. Janž, Radeče in Zidani most. Lega zelo ugodna. Hiša pripravljena za štacunarski obrt, kteri se je v tej hiši že nad dvajset let izvrševal! Posestvo ima rodovitne njive, lepe travnike in lepe gozde! — Proda se skupno

pa tudi na parcele.

Posestvo je zelo pripravno za trgovce!

Več se izve pri **Stanko Pirnatu**, c. kr. notarju v Mokronogu. (127—3)

Kdo pije
Kathreiner
Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav
ostati in si kaj prihraniti.

Zaplaz!

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel znano

gostilno „pri Škoda-tu“ na Zaplazu.

Zagotavlja dobro postrežbo z izvrstno pijačo in jedjo, priporoča se domačinom in ptujcem, ktere bodem tudi prenočeval, za obilen obisk

Anton Zabukovec.

gostilničar.

(123—3)

Naznanilo in priporočilo.

Dovoljujem si p. n. občinstvu uljudno naznaniti, da sem v dan 1. majnika prevzel

kopališko restavracijo v Toplicah

pri Novem mestu.

Točil bodem dobra vina, kakor tudi skrbel za slastna jedila in dobro postrežbo pri nizkih cenah.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

z odličnim spoštovanjem

Franc Simončič,

oskrbnik in restavratér.

(135—2)

Mizarski pomočnik

labko takoj stopi v delo pri **A. K. v Metliki št. 56.**
na Dolenjskem. (124—3)

Hiša v Novem mestu v mirnem kraju blizu cerkve se proda pod ugodnimi pogoji, koji se izvejo pri g. **L. Ropas-u**, tajniku mestne hranilnice v Novem mestu. (144 1)

Zahvala in priporočilo.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem svojo urarsko obrtnijo razširil ter sem tudi otvoril

filijalo v **Metliki št. 16.**

Prevzemam ure v popravilo tudi v Črnomlju št. 61, v Toplicah pri g. **J. Šuštersič** št. 15 in v Št. Jerneju pri g. **J. Tavčarju**, ter se priporočam sl. občinstvu za popravilo vsakojakih ur, katere bodem najvestneje, točno ter z garancijo popravljaj. Poštna naročila se točno izvršujejo.

Za obilen obisk se najtopleje priporočam

z odličnim spoštovanjem

Otto Joseph,

bivši voditelj državne urarnice v Parizu,
sedaj urar v Novem mestu.

(132—2)

Jedino pravi BALSAM

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“
in tovarne farmacevtičnih pre-
paratov

A. Thierry-ja v Pregradi

pri Rogatec-Slatini.

Preskušen in potrjen od zdravstvenih
oblastev.

Najstareje, najpristneje, najreelneje in
najceneje ljudsko domače zdravilo, ki

V svrhu varnosti ob-
činstva pred ničvred-
nimi ponarejanjinam
od sedaj nadalje to-le
oblastveno registrova-
no varstveno znamko.

uteši prsne in pljučne bolesi, želodčen krč itd. ter je vpo-
rabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka
steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja tvrdka
Adolf Thierry, lekarna pri „angelju varhu“. Vsak
balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene tiskane varstvene
znamke, naj se odkloni kot čim ceneje tem nič vredneje
ponaredba. Pazi naj se toraj vedno natančno na zeleno
varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemo-
valce mojega jedino pravega balzama, kakor tudi prekupce
nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balza-
mov, zasledujem najstrožje sodnijskim putem na podlagi
zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga
mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: Na
angelja varha lekarno A. Thierryja v Pregradi
pri Rogatec-Slatini. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic
stane franko do vsake avstro-ogrske poštne postaje 4 krone,
v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic
4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih
steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti pred-
plačilu ali poštenu povzetju.

Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno
varstveno znamko, katero mora nositi v znak pristnosti
vsaka steklenica. (139-2)

Adolf Thierry, lekarnar

v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Hišo v Žužemberku št. 35

brez zemljišča ali ž njim, prodaja pod prav ugodnimi
plačilnimi pogoji
(122-3)

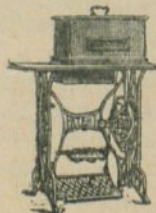
Ivan Jerše.

Tovarniška zaloga

šivalnih strojev in biciklov.

IVAN JAK,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 13.

Ceniki na zahtevanje brezplačno in franko.

Zastopnik za Metliko in okolico:

Friderik Skušek v Metliki. (131-2)

Jajca za valenje

od pravih Brahma kokoši po 15 kr. Od črnih holandskih
kokoši z veliko, belo čopo po 25 kr. Od Houdanskih po
25 kr. Od pravih štajarskih kokoši po 10 kr. Od srebrno-
padovanskih po 30 kr. Od Langshans-ovih po 30 kr. Od
purjih po 30 kr. Od srebrno-Wyandottes-skih po 30 kr.
Od Italijanskih po 30 kr. Od malih po 30 kr. Od kitajskih
po 25 kr. Od sedmograjskih, golovratnih po 20 kr. Od
Dorkings-ovih po 25 kr. Od Yokohamskih po 50 kr. Od
Emdenskih velikanskih gosij po 1 gld. Od Pekinških rac
po 20 kr. Od velikih štajarskih rac po 20 kr.

Jajca, ki jih razpošiljam, so vsa čistega plemena, bila so
uže večkrat premovana, in popolnoma jamčim za pravo in
čisto plemo.

Makso Pauly,

Köflach (Štajarsko).

(118-4)

Zanesljiv mesar dobi prav dobro me-
sto pri meni, od koder
bi zamogel tudi lep posel imeti z Opatijo (Abbazio) in
Reko. Zglasi naj se osobno ali pismeno pri **Pavel**
Vranešič-u, posestniku restavracije v Trnovem h. št. 104.
Postaja Trnovo, pošta Ilirska Bistrica. (130-2)

Prva izdelovalnica peči

bratov Appe

v Kandiji pri Novem mestu

priporoča

prečastiti duhovščini in slav-
nemu občinstvu svojo bogato
zalogo raznovrstnih proti
ognju trpežnih

lončenih peči

(88-6) in

štedilnih ognjišč,

kakor tudi

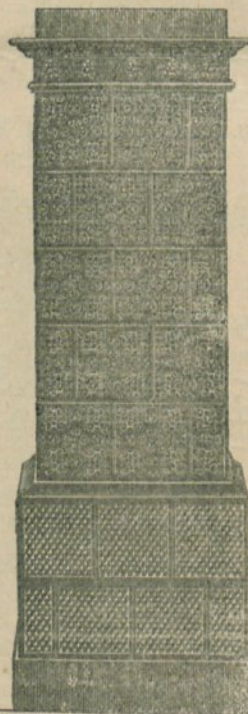
kopališč

z emailiranimi kahelcami.

Postavljanje se vestno, točno
in po nizki ceni izvršuje.

Za dobro blago se jamči.

Vse blago se oddaja po kaj
mogoče nizkih cenah, ter po
dogovoru tudi na obroke.

Izboljšane
trtne škropilnice

dobijo se po 6 gld. 50 kr. pri

(77-7)

Antonu Kajtna-tu,

kleparju v Radečah pri Zidanem mostu.